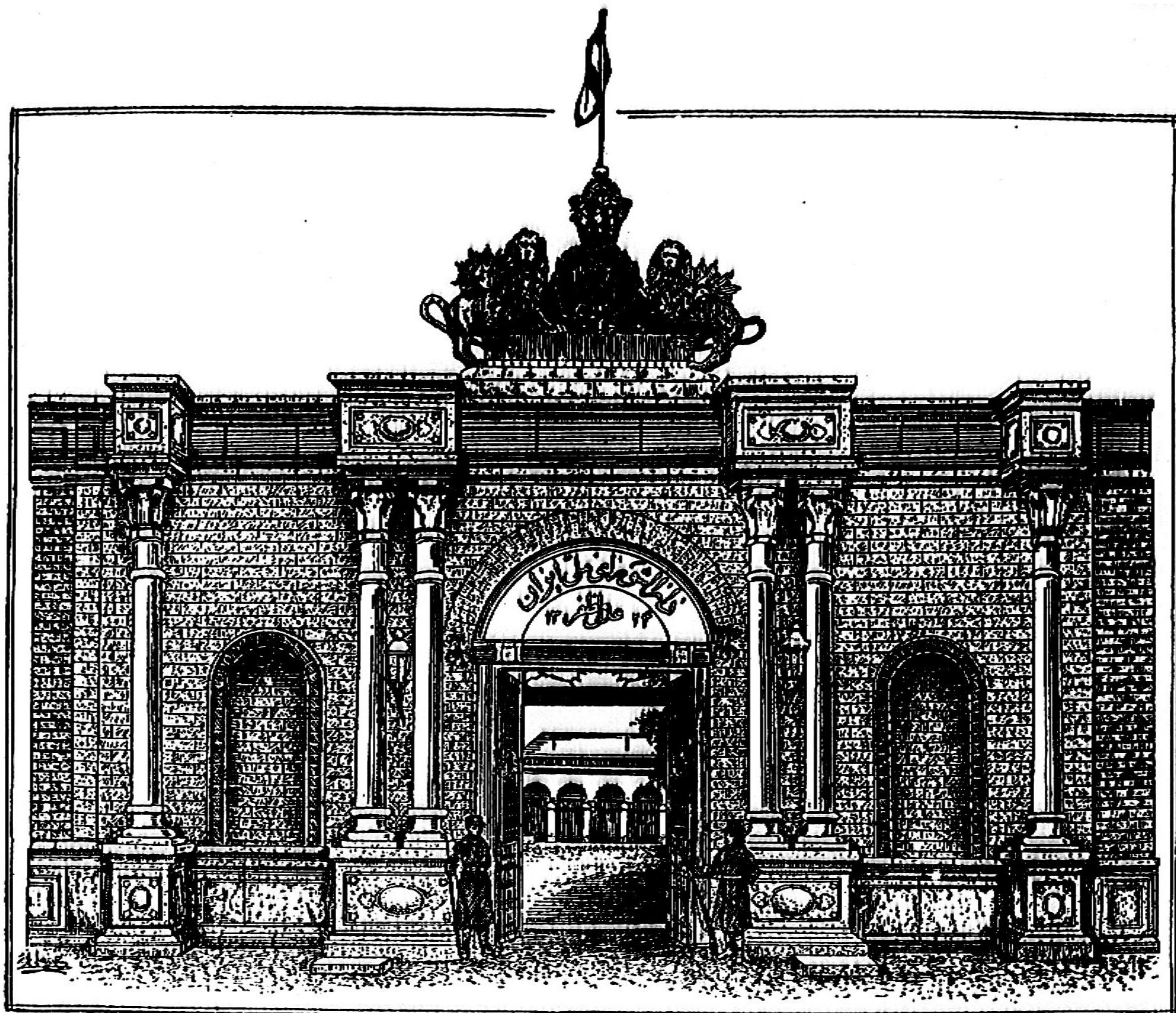

دوره ششم تقنینیه

<p>جلسه ۱۳۴</p>	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	<p>شماره ۹۹</p>
<p>تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه ۵ شنبه ۵ اسرداد ماه ۱۳۰۶ مطابق ۲۸ محرم الحرام ۱۳۴۶</p>	<p>مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خو هد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود. مطبعة مجلس</p>	<p>« قیمت اشتراك داخله ایران سالیانه ده تومان خارجه « دوازده تومان قیمت تک شماره یک قران »</p>

فهرست مندرجات

شماره	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	تصویب مرخصی آقایان جلایی - ملک آرائی - بهبهانی - آیه الله زاده اصفهانی	۲۰۰۰	۲۰۰۱
۲	بقیه شور نسبت به لایحه کفالت ریاست کل مالیه و تصویب تفویض اختیارات قانونی		
	ع اسد ۱۳۰۱ به آقای حاج مهدیقلی خان هدایت برای مدت دو ماه	۲۰۰۱	۲۰۱۷
۳	قرائت لایحه دولت راجع به اعتبار بودجه ۱۳۰۶ راه آهن و ارجاع آن به کمیسیون	۲۰۱۷	۲۰۱۹
۴	مذاکرات و پیشنهادات راجع بمطالبی که بایستی جزو دستور شود	۲۰۱۹	۲۰۲۱
۵	قانون تفویض اختیارات مصوبه ع اسد ۱۳۰۱ ریاست کل مالیه به آقای حاج مهدیقلی خان هدایت برای مدت دو ماه	۲۰۲۲	

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس پنجشنبه پنجم مردادماه ۱۳۰۶ مطابق ۲۸ محرم الحرام ۱۳۴۶

جلسه ۱۳۴

غائبین با اجازه جلسه قبل
آقایان: حاج علی اکبر امین - اسفندیاری - احتشام
زاده - فرشی - عدل - والی زاده - مفتی - میرزا حسن
خان وثوق - زعیم - بدر - عراقی

(مجلس دوشاعت و سه رنج قبل از ظهر بریاست آقای
پیرنیا تشکیل گردید)
(صورت مجلس روز سه شنبه سوم مردادرا آقای
بنی سلیمان قرائت نمودند)

غائبین بی اجازه جلسه قبل
 آقایان: اسدی - علیخان اعظمی - نظام مافی - حشمتی
 بهار - حاج حسن آقا ملک - جهانشاهی
 دیر آمدگان با اجازه جلسه قبل
 آقایان: شریعت زاده - دیبا
 دیر آمدگان بی اجازه جلسه قبل
 آقایان: سهرابنجان - امیرحسینخان - مرتضی قلیخان
 بیات - امام جمعه شیراز - نوبخت - محمد ولی میرزا -
 سلطانمحمد خان

رئیس -- صورت مجلس اعتراضی دارد یا نه ؟
 (گفتند خیر)

بعضی از نمایندگان - دستور
 رئیس -- چند فقره خبر از کمیسیون مرخصی رسیده
 است که باید قرائت شود بعد وارد دستور شویم
 (بترتیب ذیل خوانده شد)
 خبر مرخصی آقای جلائی:
 آقای جلائی برای کارهای محلی خود تقاضای یک ماه
 مرخصی نمودند کمیسیون مرخصی مزبور را از روز حرکت
 تصویب و راپورت آن تقدیم میشود
 رئیس -- آقایانیکه مرخصی بکماه آقای جلائی تصویب
 میکنند قیام فرمایند.

(اغلب برخاستند)

رئیس -- تصویب شد.
 خبر مرخصی آقای ملک آرائی
 آقای ملک آرائی نماینده محترم تقاضای دو ماه
 مرخصی از روز حرکت نموده کمیسیون تقاضای ایشان را
 تصویب و خبر آنرا تقدیم میدارد که نماینده محترم پس از
 تصویب در ظرف سه ماه حق استفاده از دو ماه مرخصی
 خواهد داشت
 رئیس -- آقایانیکه مرخصی دو ماهه آقای ملک آرائی را
 تصویب میکنند قیام فرمایند

(جمع کثیری برخاستند)

رئیس -- تصویب شد. خبر دیگر
 خبر مرخصی آقای بهبهانی:
 آقای بهبهانی تقاضای چندروز مرخصی نمودند کمیسیون
 از ۲۲ تیرماه برای ششروز مرخصی تصویب و راپورت آن
 تقدیم میشود.
 رئیس -- آقای بهبهانی
 بهبهانی - بنده بواسطه مریض سختی که داشتم و در
 دماوند بود شش روز مرخصی خواستم و از این شش روز
 سه روز بیشتر استفاده نکردم استدعا میکنم همان سه روز
 را رأی بگیریید.

رئیس -- آقایانیکه سه روز مرخصی آقای بهبهانی را
 تصویب میکنند قیام فرمایند

(غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس -- تصویب شد. خبر مرخصی آقای آیه الله زاده
 اصفهانی.

(این قسم قرائت شد)

آقای آیه الله زاده اصفهانی تقاضای سه ماه مرخصی نمودند
 کمیسیون مرخصی از روز حرکت سه ماه مرخصی را تصویب
 و راپورت آن را تقدیم میدارد.

رئیس -- آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - اگر چه تمام انظار در این جاه توجه
 بنده است که چرا مخالفت کردم ولی عرض میکنم که
 بنده نظر خصوصی نداشتم و در غالب این خبرها هم که
 موافقت کردم و رأی دادم حقیقه خجالت می کشیدم
 و رأی میدادم ولی دلم حاضر نیست که رأی بدهم و اساساً
 مجلس باید در مسئله مرخصی ها يك نظری اتخاذ کند و
 يك ترتیبی نسبت بمرخصی نمایندگان اتخاذ کند. هر وقت
 که صورت جلسه خوانده میشود بقدری می نویسنند غایب بی
 اجازه و با اجازه که انسان متأثر میشود بعد هم در موقع
 مرخصی این ترتیب میشود و باید يك ماده در نظامنامه

راجع باین مسئله نوشته شود از آن طرف راجع به تعطیل
 همه رأی میدهند باجماع. و خوب است يك فکراساسی
 برای اینکار بشود و بنده از روی يك نظر بی آلابشی
 این عرض را کردم و استدعا میکنم يك طرحی را از مجلس
 بگذرانیم و يك ترتیبی بکنیم که اینطور نشود. آخر این
 چه چیز است؟ این جور مجلس را از اکثریت انداختن
 خوب نیست و خدا شاهد است که من این را از روی
 يك دلسوزی عرض میکنم اینطور مرخصی ها را نمیشود
 تصویب کرد ولی در عین حال باین مرخصی هم رأی
 میدهم برای اینکه با ایشان موافقم.

رئیس -- آقای کازرونی

کازرونی - بنده اصولاً موافقم با نماینده محترم لکن
 مخالفم با ایشان که چرا در يك مورد بخصوص تبعیض
 کردند. بنده مخصوصاً میخواستم در مورد مرخصی سه روزه
 آقای بهبهانی مخالفت کنم و اظهار نظر بکنم. آقای آقا
 سید یعقوب هم همین مطالب را مکرر اظهار فرموده اند
 ولی بعد بلند میشوند و رأی میدهند

آقا سید یعقوب - چه کنم؟ ...

کازرونی - اگر چنانچه راستی راستی علاقه دارید
 بآنچه که اظهار میکنید يك طرحی بمجلس پیشنهاد کنید
 و این امر را اصلاح کنید ...

آقا سید یعقوب - چشم. چشم

کازرونی - در هر صورت بنده میخواهم عرض کنم
 که شما هر روزه علی التوالی باین اجازه ها رأی میدهید
 و میفرمائید مخالف هم هستم لکن اگر بطور خصوصی بنده
 و جناب عالی در باب يك مرخصی اظهار مخالفت کنیم
 این مطلب این طور تعبیر میشود که نظر خاصی نسبت
 باین شخص داریم و این بد است.

افسر - اینطور نیست آقا.

رئیس -- رأی گرفته میشود آقایانیکه مرخصی سه ماهه
 آقای آیه الله زاده اصفهانی را تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام کردند)

رئیس -- تصویب شد.
 عمادی - برای هر نماینده سالی يك ماه باید پیشنهاد
 بشود.

رئیس -- پیشنهاد هائی که راجع بکفالت ریاست کل
 مالیه در جلسه قبل رسیده بود قرائت شد چند فقره
 پیشنهاد هم بعد رسیده است که قرائت می شود و رأی
 می گیریم.

دادگر - بنده در باب این پیشنهاد ها عرض دارم
 رئیس -- بفرمائید.

دادگر - این پیشنهادات مختلف برای این شد که
 عقاید مختلف در مجلس جریان داشت ولی ما در خارج
 حرف زدیم و يك توافق نظری حاصل شد و بنده تصور
 میکنم اگر بجای آنها مقام منبع ریاست توجه بفرمایند و
 آن پیشنهاد را بخوانند این پیشنهادات روز قبل دیگر
 مورد نداشته باشد.

عده از نمایندگان - صحیح است

رئیس -- فرمودید بجای آن پیشنهاد ها چه چیز
 را بخوانیم؟

دادگر - آن پیشنهادی که عده امضاء کرده اند
 عمادی - بلی. خیلی هم امضاء کرده اند

رئیس -- آقای تقی زاده

تقی زاده - بنده در باب پیشنهاد خودم مختصر توضیحی
 می دهم. لابد آقایان توجه فرموده اند که این پیشنهاد بنده
 مانعاً الجمع با هیچیک از این پیشنهادات که آقایان فرموده اند نیست
 و با لایحه دولت هم مانعاً الجمع نیست و در صورتیکه
 مجلس پیشنهاد بنده را قبول کند میشود به پیشنهاد
 آقایان هم رأی گرفت و رأی قطعی هم میشود داد. لذا
 بنده تقاضا میکنم که در هر حال به پیشنهاد بنده رأی
 گرفته شود چون هیچ مانعاً الجمع نیست.

رئیس -- برای اطلاع آقایان پیشنهاد هائی هم که
 اخیراً رسیده است قرائت میشود بعد يك يك رأی

میگیریم.

رئیس الوزراء - بنده برروز عرض کردم حالا هم عرض میکنم که راجع به پیشنهاد آقای تقی زاده متأسفانه دولت نمی تواند قبول کند.

رئیس - پیشنهاد هائی که اخیراً رسیده است قرائت میشود بعد هر يك از آقایان که پیشنهادی کرده اند اگر میل کردند پیشنهاد خودشان را مسترد می کنند والا رأی میگیریم

(بترتیب ذیل خوانده شد)

بجای ماده پیشنهادی دولت ماده ذیل را پیشنهاد میکنیم:

مجلس شورای ملی اختیارات مصرحه در قانون چهارم اسد ۱۳۰۱ را راجع باختیارات رئیس کل مالیه از تاریخ تصویب این قانون ناشتم مهر ۱۳۰۶ به آقای حاجی مهدبقلی خان هدایت رئیس الوزراء واگذار می نماید.

دادگر و جمعی از آقایان نمایندگان

رئیس - تبصره هم رسیده است قرائت میشود.

(باین ترتیب قرائت شد)

ماهضا کنندگان پیشنهادی کنیم که بر ماده پیشنهادی اختیارات آقای حاجی مهدبقلی خان هدایت تبصره ذیل افزوده شود تبصره - دولت مکلف است قبل از انقضای مدت فوق لایحه استخدام متخصصین مالیه را بمجلس پیشنهاد کند (دادگر و جمعی از آقایان نمایندگان)

رئیس - پیشنهاد دیگر

(بشرح ذیل قرائت گردید)

امضا کنندگان ماده واحده را بطریق ذیل پیشنهاد می نمائیم.

ماده واحده - مجلس شورای ملی از این تاریخ تا دو ماه اختیارات مندرجه در قانون ۴ اسد ۱۳۰۱ راجع بر رئیس کل مالیه را با آقای حاج مهدبقلی خان هدایت رئیس الوزراء فعلی واگذار مینماید.

بامانت و صلاحیت باشند واگذار شود و در ظرف این زمان دولت جداً عمل کرده و يك نفر متخصص عالی رتبه برای ریاست کل مالیه و دو نفر متخصص برای اداره محاسبات و خزانه داری استخدام و کنترات نماید

رئیس - آقای ارباب کیخسرو پیشنهادتان را پس میگیرید یا خیر؟

ارباب کیخسرو - کدام پیشنهاد را؟

رئیس - پیشنهاد برروزتان را.

ارباب کیخسرو - بلی پس میگیرم

رئیس - آقای تقی زاده پیشنهادی که کرده بودید پس میگیرید؟

تقی زاده - خیر

رئیس - خوب باید رأی گرفته شود. قرائت می شود بعد رأی میگیریم

(باین مضمون قرائت شد)

پیشنهاد میکنم کمیسیون از مجلس شورای ملی انتخاب شده یا نمایندگان دولت معاً در زمینة پیشنهادات اخیر دکتر میلسپو یا او داخل مذاکره شده و سعی کنند راه حلی برای مداومت خدمت او پیدا کنند

رئیس - مذاکرات شده باید رأی گرفته شود آقایانیکه این پیشنهاد را...

روحی - اجازه میفرمائید؟ استدعا کردیم باورقه رأی گرفته شود...

همهء بعضی از نمایندگان - خیر مخالفیم

حاج آقا رضا رفیع - لازم نیست آقا

رئیس - پیشنهاد شده است که در پیشنهادات کلبه باورقه رأی گرفته شود

عده از نمایندگان - طول میکشد لازم نیست.

رئیس - عجله پیشنهاد قرائت میشود.

(این قسم قرائت شد)

پیشنهاد میکنیم که بکلیه پیشنهادات باورقه رأی گرفته شود.

روحی - محمد علی - دولتشاهی - وسه امضای دیگر عمادی - بنده اخطار دارم

رئیس - بطریق نظامنامه است

باسائی - امضاها قرائت شود

بنی سلیمان - بعضی از امضاها لایقره است

دولتشاهی - بنده استرداد میکنم

رئیس - امضاء تارا پس گرفتهاید؟

دولتشاهی - بلی

رئیس - پس رأی گرفته میشود پیشنهاد آقای تقی زاده

آقایان موافقین قیام فرمایند

(عده قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. آقای فیروز آبادی به پیشنهاد

بربروزی جنابعالی رأی گرفته شود؟

فیروز آبادی - نقداً پس میگیرم.

رئیس - ولی يك پیشنهاد دیگر هم کرده اید.

آقای دکتر رفیع خان

دکتر رفیع خان (امین) - پیشنهاد بنده این بود

که يك نفر ایرانی در مدت این چند روز معین شود

ولی چون این نظریه بنده تأمین شده است پس

میگیرم.

رئیس - آقای دکتر مصدق راجع به پیشنهادتان رأی

گرفته شود؟

دکتر مصدق - اجازه بدهید توضیح عرض کنم.

رئیس - بفرمائید.

دکتر مصدق - بنده این پیشنهاد را برروز تقدیم

کرده بودم و امروز قرائت شد. و چون در نظریه خودم

ثابت هستم استرداد نکردم و توضیح میدهم این پیشنهاد

بنده در دوره سوم هم سابقه دارد و آن در وقتی بود که مجلس سوم قانون ۲۳ جوزا را نقض کرد و بعد از آنکه نقض و نسخ شد و آن اختیارات خزانه دار بلژیکی از بین رفت مجلس خواست تشکیلات جدیدی بدهد که هیچ نجاس با آن اختیارات خزانه دار بلژیکی نداشته باشد و گفتند آن قانون بکلی کشته و مرده است و بکلی نسخ شده است حالا باید قانون جدیدی نوشت ولی برای ایام تحول و فترت و موقعی که فاصله میشود بین الغاء قانون ۲۳ جوزا و تشکیلات جدید بنظر نمایندگان ملت اینطور رسید که يك کمیسیون معین کنند از مجلس که آن کمیسیون برود در وزارت مالیه و حوالجات را قبل از امضای وزیر تصدیق کند و به بند که آیا مطابق اعتبارات مصوبه است یا نیست. حالا هم بنده از نقطه نظر اینکه دولت خودش مخالف بود و این اختیارات را زیاد می دانست بعقیده بنده خواه در دست ایرانی باشد خواه در دست آمریکائی باشد در هر حال زیاد است و ادامه اختیارات بنظر بنده مخالف با تمام آن نظریاتی است که دولت قبل از پیشنهاد ماده واحده داشته است زیرا که تمام حرفهای دولت قبل از پیشنهاد ماده واحده این بود که این اختیارات زیاد است وقتی که قائل شدند زیاد است برای هر کسی زیاد است و ادامه اش مخالف با آن نظر دولت است از طرفی هم وزارت مالیه که دو کار بیشتر ندارد یکی مسئله تشکیلات است و یکی مسئله حوالجات مسئله تشکیلات حقیقه يك چیزی نیست که وزیر واقعا اقدامی بکنند که بضرر مملکت باشد و اگر ما بگوئیم که وزارت مالیه در تشکیلات و زارنخانه خود اختیارات ندارد باید بگوئیم که وزارت داخله هم ندارد وزارت خارجه هم ندارد بالاخره هیچ وزارت خانه این اختیارات را ندارد و این طور نباید باشد پس وزارت مالیه در تشکیلات خودش مختار است که بهر ترتیبی صلاح میدانند مطابق قانون استخدام رفتار کنند و در این خصوص برای هیچکس جای نگرانی نیست ولی يك نگرانی (آنها نه برای اشخاصی

که داخل در اداره هستند بلکه برای اشخاصی که در خارج هستند و از مسائل اداری اطلاعی ندارند) هست و آن این است که ممکن است نگرانی داشته باشند که حوالجاتی صادر شود و این پول ها حیف و میل بشود این راهم بنده که سابقه اداری دارم میدانم که چنین کاری مشکل است و پول اگر بنا باشد حیف و میل بشود برتبیات دیگری میشود ولی عرض میکنم برای اینکه همه مردم مطمئن باشند و رفع این نگرانی از آنها بشود بدانند حوالجاتی که صادر میشود از وزارت مالیه مطابق با اعتبارات مصوبه است و از آن حدود خارج نمی شود عقیده بنده این است که نه نفر را دولت از اشخاصی که صلاح میدانند از خارج اداره یا از داخل اداره بمجلس پیشنهاد کنند که مجلس سه نفر از میان آنها انتخاب کند که آنها بروند در وزارت مالیه و در حوالجات نظریاتی داشته باشند و قبل از امضای وزیر با اعتبارات مصوبه تطبیق کنند و بعد وزیر امضاء کند و برای اینکه مجلس و مردم هم اطلاع داشته باشند ممکن است که همان صورت حوالجات را هفته به هفته چاپ کنند و در بین نمایندگان مجلس توزیع کنند که مردم هم بدانند حوالجاتی که از مالیه صادر میشود چیست بنا بر این این پیشنهاد بنده هم با نظریات سابق دولت که با این اختیارات مخالف بود موافقت دارد و هم با نظر مردم که میخواهند حوالجات خارج از اعتبارات مصوبه صادر نشود مطلب دیگر هم اینکه نمیدانم چطور برروز آقای رئیس الوزراء خودشان مخالف بودند با این ترتیب و میفرمودند این کار را نمی توانند بکنند علی ای حال بنده همان نظر قبل از پیشنهاد ماده واحده است که خود دولت داشت و معتقد بود که این اختیارات زیاد است و در صورتیکه اختیارات زیاد باشد داخلی و خارجی ندارد و نباید ادامه داده شود.

رئیس -- آقای یاسائی

وزیر مالیه - اجازه می فرمائید توضیحی عرض کنم

رئیس -- بفرمائید

وزیر مالیه - آقای دکتر مصدق اشاره کردند به نظریات سابق دولت. بنظر بنده نظریات سابق و لاحق دولت فرق ندارد فقط برای تذکر خدمتشان عرض میکنم که اگر دولت خواسته است برای این مدت موقتی چهل پنجاه روزه و قبل از اینکه قانونی از مجلس بگذرد و تصویب شود این وضعیت فعلی را بهم نزنند و عوض نکنند بدلیل این بوده است که تنها قانون چهارم اسد حاکم بر امور مالیه مملکت نیست يك قوانین دیگری هم در این پنجسال از مجلس شورای ملی گذشته از قبیل قانون خزانه داری و قوانین دیگر که تمام آنها عطف بقانون چهارم اسد میشود و وقتی که این قانون تغییر بکند باید تمام آن مواد و تمام قسمت های دیگر هم تغییر بکند باین جهت دولت لازم میدانست که این قانون را ادامه بدهد ناموقعی که يك قانون دیگری را پیشنهاد کند و تصویب شود و قائم مقام این قانون و تمام قوانین و مواد دیگری که ارتباطی با این قانون دارند بشود این عقیده را سابقاً داشتیم حالا هم داریم و علت اینکه این پیشنهاد را کردیم این بود ولی از طرف دیگر در مقابل فرمایشات آقایان و مخصوصاً آقای دکتر مصدق در عین اینکه آقای رئیس الوزراء (همانطوریکه ملاحظه فرمودید) نمی خواستند يك زحمت دیگری را تقبل کنند و کارشان زیاد میشد معینا برای موافقت کردن بانظر آقایان که این اختیارات را زیاد میدانستند و نمی خواستند بخارجی داده شود ولو برای يك مدت موقتی هم باشد باین ملاحظه قبول فرمودند که برای رفع مشکلات این زحمات را خودشان موقتاً در عین اینکه ریاست حکومت و ریاست قوه مجریه را دارند تحمل کنند پس این يك تناقضی است در فکر سابق و لاحق دولت نیست و این فکر آقای دکتر مصدق هم يك فکری است که در موقعی که ما قانون اصلاح شده را میآوریم و به مجلس پیشنهاد میکنیم در آن موقع در اطراف این نظر ایشان که خیلی خوب

هم هست ممکن است بحث شود و شاید هم موافقت حاصل بشود ولی عجالة بنده عقیده ام این است که فعلا برای این مدت موقتی از نقطه نظر اشکالاتی که در سایر قوانین برای مان پیدا میشود اگر پیشنهادشان را مسترد کنند بهتر باشد.

رئیس -- آقای یاسائی

یاسائی - آقای دکتر مصدق فرمودند که در يك نارنجی مجلس سوم قانون بیست و سوم جوزا را لغو کرد يك کمیسیون تطبیق حوالجاتی تشکیل داد برای رفع يك نگرانی هائی و برای اطمینان خاطر مردم که حوالجات را به اعتبارات مصوبه تطبیق کنند. بنده که درست خاطر نمیست ولی آنچه که از بعضی از آقایان رفقا تحقیق کردم آنقدرها نتیجه مطلوبه از آن کمیسیون تطبیق حوالجات حاصل شده است و يك جریانات خاصی داشته است که باین نتیجه از آن کمیسیون نتیجه مطلوبه حاصل نشده حالا هم بعقیده بنده نمیشود فرمودند این اختیاراتی را که حالا می خواهیم بدهیم رئیس الوزراء این اختیارات مخالف نظریه خود دولت است چون خود دولت مخالف دادن اختیارات زیادی است باشخاص. این جا آقای دکتر مصدق يك نکته را با فراموش کرده اند با نجاهل می کنند. در جلسه سابق یا سابق بود که این جا مذاکره شد مخصوصاً بنده عرض کردم که دکتر میلسپو اختیاراتی نداشت ماده شش قانون کنترانش را بخوانید تمام پیشنهادهایش باید با تصویب وزیر مالیه باشد پس این چه اختیاری است؟ اینکه وزیر مالیه مجبور شده بود بهلوی امضای دکتر میلسپو امضا کند برای آن طرز حکمیت بود. قانون کنترات دکتر میلسپو راجع بود به نقل و انتقال و عزل و نصب و ترقی و تنزل مستخدمین و اینطور چیزها و میبوسد هر پیشنهادی را که میکند بعد از تصویب وزیر مالیه قابل اجرا است خوب اگر وزیر مالیه تصویب نمی کرد که این اختیارات فایده نداشت او که اختیارات وسیعی نداشت ولی احترازاً

از آن طرز حکمیت کذائی و برای اینکه هر روز برای تغییر رئیس مالیه قم و ساوه بین وزیر مالیه و رئیس کل مالیه اختلاف نظری پیدا نشود که بیک مقامات مراجع شود (و این کار حقیقه غیر عملی و منافی با شؤون و اقتدارات دولت ایران بود که بکنفر مستخدم خارجی اینطور سلطه پیدا کند چنانچه در عمل هم پیدا کرده بود) از این جهت دولت ساکت بود. اگر بدفتر ریاست وزراء مراجعه فرمائید ملاحظه خواهید فرمود که در این مدت چهار پنجسال يك یاد داشتهای اعتراض آمیز زیادی از طرف رئیس کل مالیه بر رئیس الوزراء های وقت داده شده است و اظهار داشته است که کنترات مرا میخواهید نقض کنید. چرا؟ برای اینکه دولت در نتیجه يك سیاستی مشورت میکرد با ایشان و ایشان مخالف بودند با نظریه دولت هم نمی توانست از سیاست خودش صرف نظر کند و مشورت هم لازمه نداشت که هر چه دکتر میلسپو نظریه دارد دولت قبول کند ولی او این را نقض کنترات تصور میکرد و يك یاد داشت شدید اللحنی میفرستاد پیش رئیس الوزراء دولت هم ناچار بود سکوت کند از برای حفظ حیثیات خودش. خلاصه این وضعیت ایجاد کرده که اختیارات مطابق آنچه که معمول شده و عملی شده بکسی اینطور داده نشود. این اختیارات هم عرض کردم در قانون نبود بلکه اختیاراتی بود که عملاً برای اجتناب از آن طرز حکمیت رئیس کل مالیه گرفته بود و این اشاره که فرمودند راجع به تشکیلات مالیه و حوالجات بالاخره تشکیلات کل مالیه باید بنظر رئیس کل مالیه و بتصویب وزیر مالیه برسد ولی در عمل این طور نشده بود و در عمل ابتدا نظریه وزیر مالیه و تصویب او هیچ مدخلیتی نداشت و مورد توجه و اعتنا نبود حالاً چه ضرری دارد ما که سابق این طور قرار داده بودیم که جریان امور مالیه بین الاثنین باشد یعنی تحت نظر رئیس کل مالیه و وزیر مالیه باشد یعنی او پیشنهاد کند و وزیر مالیه اقدام کند و عملی کند حالاً هم تقریباً

بین الاثنین باشد یعنی وزیر مالیه پیشنهاد میکند رئیس الوزراء (که ما مسؤولیت را با او واگذار میکنیم) او هم موافقت میکند و تصویب می کند و بالاخره در این مدت چهار پنجماه روزه این وضعیت کنونی را نگاهداری کند تا مجلس و دولت يك فکر اساسی بکنند و البته تصدیق می فرمائید که صلاح نیست ما يك مرتبه بدون ملاحظه بیائیم و وضعیت کنونی مالیه را با آینده اش را از گذشته اش فوراً مقراض کنیم خیر. بهتر این است که همین رویه فعلاً تعقیب کنیم و همینطور محفوظ بماند و امریکائی ها هم سرکار خودشان بایند و این سیستم و رویه که در این چند ساله اتخاذ کرده اند باقی بماند تا چهار پنجماه روز دیگر آنوقت يك تکلیف قطعی برای مالیه پیدا کنیم. راجع بان کمیسیون چند نفری هم تصدیق می فرمائید که این جور چیزها عملی نیست بنده می گویم که به این نه نفر معین اعتماد دارم و کسان دیگر میگویند اعتماد نداریم اشخاص دیگر همینطور و در داخل و خارج مجلس يك اختلافات نظری پیدا میشود که این نه نفر فلان طورند و فلان آدم بهتر بود و يك جار و جنجال زیادی در اطراف پیشنهاد جناب عالی تولید می شود زیرا که نظرها نسبت با اشخاص مختلف است آقای فیروز آبادی پیشنهاد کرده اند که این اختیارات بجناب عالی داده شود بنده با این پیشنهاد مخالفم و میدانم که خودتان هم شخصاً قبول نمی کنید ولی خوب این نظر آقای فیروز آبادی است و شاید آقای حق نویس عقیده شان این باشد که آقای مشیرالدوله داده شود کس دیگر مخالفت میکند یا بنده عقیده ام این است که بالاخره اتخاذ نظریه در این جور چیزها آسان نیست و این پیشنهاد هیچ عملی نیست يك اشاره فرمودند باینکه این حوالجاتی که صادر میشود باید باطلاع مجلس باشد این خلاف قانون است وقتی که ما رأی اعتماد دادیم بر رئیس الوزراء و کلیه امور سیاست مملکت را با ایشان

واگذار کردیم ایشان مسؤول هستند چه از نقطه نظر سیاست خارجی و چه از نقطه نظر سیاست داخلی سیاست مالی هم يك شعبه است از سیاست های مملکت بالاخره تمام این مسؤولیت ها را ما بایشان واگذار میکنیم و اکثریت مجلس اعتماد کامل دارد بایشان و تحت عمل ایشان مورد زردید و نظر هیچکدام ماها نیست و طرف اختلاف نیست. و از همین نظر این اختیارات را میدهد. يك موضوع دیگر را که اشاره فرمودند دیگران هم گفتند که این پول ها حیف و میل میشود و بعضی ها نگرانند که شاید از بین برود. برای ما که این نگرانی نیست. آن وضعیت شش هفت سال قبل با وضعیت کنونی خیلی فرق دارد. همه میگویند عایدات قند و شکر و چای حیف و میل میشود و دیدیم نشد. من یقین دارم تا آن موقع که آن لوکوموتیو اولیه وارد طهران بشود این طهرانی ها باز نگرانند ولی من اینطور نیستم و این نگرانیها از روی يك نظر بانی است و اساسی ندارد و ارتباطی با مصالح مملکت ندارد ما باید اعتماد به نفس داشته باشیم غرور ملی خود را از دست ندهیم که بیائیم پشت تربیون بگوئیم دکتر میلسپو مثل کاربالیای بوده است و در این مملکت کارهایی کرده است چرا ما عزت ملی خودمان را این طور از دست بدهیم؟ و خودمان را در برابر خارجه سنگین کنیم، من راضی نمیشوم يك نماینده رسمی بیاید پشت این تربیون و بگوید اگر يك يك مستخدم خارجی از مملکت برود اوضاع مملکت ما زیر و رو میشود و در این مملکت ما اشخاص صحیح العمل نداریم، خیر اشخاص صحیح العمل شایسته لایق کاردان داریم و آن وضعیانی که در نتیجه اهتمام اعلیحضرت بهلوی در این مملکت برای ما موجود شده است غیر از وضعیت دوره احمدی است، يك مرتبه دیگر هم این جا عرض کردم ما نسبت به وضعیاتی حاضر نهایت اطمینان را داریم و آن کسی که حافظ امنیت و سیاست خارجی مملکت است حافظ این وجوه خواهد بود و مجلس شورای ملی هم نظارت

خود را همیشه اعمال خواهد کرد و هیچ جای نگرانی نیست.

رئیس -- رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای دکتر مصدق آقایان موافقین قیام فرمایند.
(معدودی قیام نمودند)

رئیس -- تصویب نشد. آقای فیروز آبادی راجع به پیشنهاد خود توضیحی دارید؟
فیروز آبادی -- راجع به کدام پیشنهاد؟ بفرمائید قرائت شود.

رئیس -- راجع به تسلیم اختیارات به آقای دکتر مصدق.

فیروز آبادی -- بنده با ایشان مذاکره کردم چون قبول نکردند پس میگیرم.

رئیس -- آقای امیر اسدالله خان توضیحی دارید؟
امیر اسدالله خان (عامری) -- بنده این پیشنهاد را موقعی تقدیم کردم که آقای رئیس الوزراء قبول نکرده بودند ولی حالا که خوشوقتانه شنیدم ایشان خودشان را حاضر کرده اند از این جهت مسترد میکنم.

رئیس -- آقای بامداد
میرزا محمد علیخان (بامداد) -- بنده هم موافقم با آن ماده و تبصره که پیشنهاد شده است و آن عملی ترین پیشنهادات است.

رئیس -- آقای آقا سید یعقوب هم پس میگیرند؟
آقا سید یعقوب -- خیر بنده پس نمیگیرم توضیح دارم
رئیس -- بفرمائید.

آقا سید یعقوب -- در این جا در این دو سه روزه خیلی صحبتها واقع شده است و بنده این پیشنهاد را کردم که چون يك احماله به من شده است بنده در زمینه پیشنهاد خودم دفاع کنم. وقتی که بنده اعتماد به يك دولتی دارم و سیاست مملکتی را در دست آن دولت

دادم و معتقدم که آن دولت حفظ سیاست مملکت را میکند نظریات او را در امور کلی مقدس میدانم ولو در لوائح ولی اگر چنانچه در بودجه متوجه بخشش میگذارم بمناسبت وظیفه و کالتی است که دارم و البته آترام تصویب میکنم و در پلتیک مملکت و در سیاست مملکت و در امور کلی کاملاً من نظریات دولت را مقدس میدانم. بی آقای ارباب بنده طرفدار دکتر میلیسپو بودم و بنده در اینجا حملاتی بدولت میکردم تمام اینها را بنده بودم اما بدون اینکه دارایی ملکی باشم طرفدار بودم مادامیکه دولت میگفت که من لازم دارم من هم چون اعتماد بدولت داشتم میگفتم خیلی خوب ولی فرض کنید دولت هدایت بیاید اینجا و بگوید منی که محل اعتماد شما هستم دیگر مقتضی میدانم و با این جریان راضی نمی شوم دو مرتبه این شخص را سر کار نگاه داریم بنده محال است که حاضر شوم بنده نمیتوانم به مملکت خیانت کنم با باید بگوئیم دولت باید برود یا دولتی که این اظهار را کرد و سیاست مملکت را اینطور مقتضی میدانم باید با او موافقت کنیم بنده آنطور ها نیستم که حضرتعالی میفرمائید که در روز آن طور بودم و امروز اینطور هستم تمام صورت مجلس ها هست و عقاید من معلوم است و از دوره چهارم و پنجم و ششم چه جریانی داشته است و کارهای من مسلم است آنوقتی که من برای مملکت زحمت می کشیدم و چهارده روز در سنگر میخوابیدم شما هم میدانم در سرکار ... حالا نمیخواهم وارد در گذشته شوم. حمله به بنده میفرمائید که چه بنده مطابق آن عقیده که داشتم تعقیب میکنم و همیشه خدای من شاهد است غیر از مصالح مملکت هیچ در نظر نداشتم ولی وقتی که یک رئیس الوزرائی که من و رفقا اعتماد بهش دادم گفت که باید یک چنین کاری کردن هم موافق میشوم خود آقای رئیس الوزراء خود آقای وزیر مالیه خود آقای وزیر معارف شاهدند که هر کاری که پیدا شد بنده دامنم را بکمر زدم و اقدام کردم سر این کار هم آقای شیروانی و آقای باستانی و آقای قائم مقام میدانند که ما بقدریکه میتوانستیم دویدیم بلکه این مسئله را

هم مربوط کنیم بعد رسیدیم بجائی که دیدیم نمیتوانیم خوب دولتی که محل اعتماد من که با او باغی نیستم که خلاف نظریه او بگویم و سیاست مملکت خود مرا از بین ببرم و بگویم ایران تمام آمده است و در ایران بکنفر زنده پیدا نمیشود خیر ایران زنده است ایران رجال دارد ایران کاروان دارد همان حرفیکه در دوره چهارم زدم و مرا مسخره میکردند باز میگویم ایران شیران آسمانی نژاد دارد ایران يك كسان دارد که در هر موقعی که يك زلزله و بدبختی برای مملکت روی داده است برق درخشنده شده است و ایران را از آن خطر نجات داده است بنده عرض میکنم تاریخ ایران را نگاه کنید که در ایران هر وقت يك غبار مسکنتی پیش آمده يك برق جهنده پیدا شده و آن را نجات داده است و همان طور که آقای باستانی اظهار کرد بنده در این جا نمیگویم که ملت ایران قدیم و قوی و قوی و نجیب است ولی امروز تا این اندازه معلوم شده است و تا این اندازه احساسات ملت ایران معین گردیده که با دکتر میلیسپو موافق بودند تا آخر ولی خودش خواست برود بنده چه بگویم بنده هم خانم میدهم و عرض هم میکنم که دکتر میلیسپو آدم متین است و نازمانی هم که بود با هم مهر و محبت داشتیم دیگر پس فردا کتاب سیاه بر ایمان ننویسد آنهم مختار است بنویسد هم اهمیتی ندارد. حالا آمدیم در سر این مسئله پیشنهاد که بنده عرض کردم نظرم این بود که دولت بعد از این دستش باز باشد (بعد از این قدم که این اختیارات به آقای رئیس الوزراء داده میشود و بنده هم موافقم و این فکر اول از بنده و آقای شیروانی بود که گفتیم شما بیایید اینرا قبول کنید خوشبختانه آقای مدرس هم این را پیشنهاد فرمودند و ما تبعیت کردیم) که از هر کجا بخواهد غیر از دول همجوار يك نفر را برای مالیه مملکت بیاورد مجاز باشد و از هر حیث دولت هدایت باید این را پیش چشم خودش قرار دهد و آن چیزی که سیاست مملکت

مقتضی است او را ملاحظه کند و بیاورد بمجلس و کاملاً مقصود من از این پیشنهاد این است که دست دولت باز باشد و اگر این مسئله در آن پیشنهاد آقای مدرس یا در آن تبصره قید شده است بنده پیشنهادم را مسترد میدارم.

وزیر مالیه - بنده خیلی متأسفم که چند روز است وقت مجلس و آقایان در این گرما صرف این کار میشود و خیلی میل داریم که زود تر رفع زحمت بشود. به آقای آقا سید یعقوب تذکراً عرض میکنم که پیشنهادی که از طرف عده از آقایان تقدیم شده و خوانده شد هر دو پیشنهاد را بنده گرفتم و مطالعه کردم در اصل مقصود با هر دو پیشنهاد موافقت میکنیم و با يك مختصر اصلاح عبارتی که از طرف دولت میشود و تقدیم مقام ریاست خواهد شد و آقایان هم موافقت میکنند که رأی قطعی گرفته شود و نظریه آقای آقا سید یعقوب هم در تبصره پیشنهادی منظور شده است در این صورت مقتضی است که آقای آقا سید یعقوب هم پیشنهاد خودشان را پس بگیرند و لطف بفرمایند این تبصره را استرداد کنند.

آقا سید یعقوب - اگر تأمین شده است بنده استرداد می کنم.

رئیس - پیشنهاد جدیدی از طرف آقای بدر رسیده است.

یک نفر از نمایندگان - نیستند.

وزیر مالیه - پیشنهادی است از طرف دولت تقدیم میشود که تلفیق آن دو پیشنهاد است و عوض آن دو پیشنهادی است که قسمتی از آقایان اعضاء کرده اند در صورتیکه آقایان پیشنهاد دهندگان قبول بفرمایند.

(در اینموقع آقای بدر وارد مجلس شدند)

رئیس - پیشنهاد آقای بدر قرائت میشود

(بشرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میباید که مجلس شورای ملی هفت نفر از آقایان نمایندگان را انتخاب کند که با آقایان وزراء در جلسه خصوصی موضوع فعلی مالیه را مورد مشورت

و مذاکره قرار دهند و آراء مختلفه نمایندگان گفته شود و همچنین نظر دولت و دلائلی که دارند معلوم شده نتیجه را به عرض مجلس برسانند تا نمایندگان محترم از روی بصیرت و اطمینان رأی بدهند.

رئیس - آقای بدر

میرزا احمد خان (بدر) - آقایان هم در این مسئله تردید دارند چون مسئله طول خواهد کشید از این جهت پیشنهاد کردم که خوب است در خارج قضیه حل شده به مجلس بیاید که آقایان با کمال اطمینان رأی بدهند.

بعضی از نمایندگان - رأی بگیرند

رئیس - آقای باستانی

باستانی - اگر چه بنده بیانات آقای بدر را استماع نکردم که چه فرمودند ولی اصولاً پیشنهاد ایشان با پیشنهاد آقای دکتر مصدق یکی بود و پیشنهاد ایشان اگر مختصر تفاوتی داشت ولی بالاخره یکی است همانطور که عرض کردم عملی نیست زیرا مسؤلیت را تقریباً لوٹ میکند زیرا که بعد از سی، چهل، روز بدولت مسؤل خودمان میتوانیم بگوئیم که چه زمینة برای استخدام متخصص اتخاذ کرده یا این حال او میگوید در کمیسیون نظریه انتخاب نشده و ما هم که نمیتوانیم کمیسیون را مسؤل قرار دهیم پس بهتر این است که استخدام متخصص عالی مقام را بعهده دولت واگذار کنیم که در این مدت اقدام کند. تصدیق بفرمائید که اگر يك چنین کمیسیونی انتخاب شود و کمیسیون نخواست کاری بکند ما نمیتوانیم از کسی سؤال کنیم و بالاخره بعد از چهل، پنجاه روز دیگر هم قضیه مثل امروز است پس باید اجازه داد که قضیه بلا تکلیفی مالیه ادامه پیدا نکند و خواهش میکنم آقای بدر هم از پیشنهادشان صرف نظر بفرمایند که امروز حتماً ناظر تکلیف مالیه معلوم شود

رئیس - رأی میگیریم پیشنهاد آقای بدر آقایان موافقین

قیام فرمایند

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس -- تصویب نشد. ماده واحده قرائت میشود

(بمضمون ذیل خوانده شد)

ماده واحده - مجلس شورای ملی اختیارات حاصله از قانون چهارم اسد ۱۳۰۱ را راجع به اختیارات ریاست کل مالیه از تاریخ این قانون تا ششم مهرماه ۱۳۰۶ به آقای هدایت رئیس الوزراء واگذار مینماید.

تبصره - دولت مکلف است در ظرف این مدت لایحه استیضاح متخصمین مالیه را به مجلس شورای ملی پیشنهاد کند.

مدرس - متخصص، نه متخصمین

وزیر مالیه - بلی صحیح است متخصص باید باشد
رئیس -- آقای دادگر پیشنهادتان را حالا پس می گیرید؟

دادگر - خیر پس نمیگیرم.

رئیس -- بفرمائید.

دادگر - عرض کنم که در این خصوص مذاکرات زیاد شد و بنده هم همیشه معتقد بطول کلام نیستم. در موضوع نمایان این جا اظهار عقیده شد و گفته شد که قائم مقام برای دکتر میلسپو در نظر گرفته شود. يك نمایان که من این نمایان را دوست دارم بطرف اربابها شد که آنها هم موقعی برای آزمایش خودشان داشته باشند. این فکر همیشه پیش بنده مقدس بوده و مخصوصاً افراطاً به آقای هدایت عقیده دارم و معتقدم که در هر کاری ایشان مباشرت داشته باشند با يك حسن نیت و امانت و دیانتی انجام میدهند، نهایت ما این فکر را فوراً کردیم و يك قیافه باو دادیم و آوردیم این جا و ما میخواهیم که بکنفر شخص را که بهش اعتماد داریم این اعتماد را قبلاً هم با اوراق خودمان به ایشان داده ایم حالا هم در يك موضوعی از موضوعات کلی که بابشان ارجاع میشود این اعتماد را تجدید کنیم، ما پیشنهاد کردیم

که همان اختیارات قبل به ایشان داده شود برای اینکه نوزده ماده عجزاً قابل بحث نیست و امور مالیه را هم نمی شود معطل کرد. بنابراین ما ورفقای مان پیشنهاد کردیم که این اختیارات به آقای هدایت داده شود و ایشان هم در این مدت يك شخصی را برای این کار فکر کنند و با تبادل نظر ما به مجلس پیشنهاد کنند. گویا اول ناطق این مسئله آقای مدرس بودند و ایشان فرمودند که خوب است مباشر این کار بکنفر ایرانی باشد و توهمی نباید داشته باشیم و يك بجالی هم داشته باشیم ولی اتفاقاً در این جا دامنگیری پیدا کردیم و آن قضیه دکتر است که مورد مباحثه است. چون قطعاً تمام نشده بود و واقعاً در اطراف این قضیه فکر قطعی نکرده بودیم و این را هم هرچه فکر میکنیم نمیشود خدشه حقیقی گرفت و بالاخره این همان چیزی است که همه ماها میخواستیم خیلی ساده که بکنفر ایرانی متصف به صفت تقوی در این دو ماهه این کار را اداره کنند تا در این مدت ما فکر های خودمان را بکنیم و آن کسی را که مقتضی است دولت پیشنهاد کند.

وزیر مالیه - بنده فکر می کنم. این چیزی را که آقایان پیشنهاد کرده اند با آن چیزی که بنده نوشته ام مخالفتی ندارد. باین ملاحظه این پیشنهاد را بنده قبول میکنم آقایان دیگر هم قبول بفرمایند

رئیس -- آقای فهیمی هم پیشنهاد خودشان را مسترد میدارند؟

فهیمی - بله بنده هم این پیشنهاد را قبول میکنم

رئیس -- رأی میگیریم پیشنهاد...

بکنفر از نمایندگان - قرائت شود

(شرح ذیل قرائت شد)

ماده واحده - مجلس شورای ملی از این تاریخ تا دو ماه اختیارات مندرجه در قانون چهارم اسد ۱۳۰۱ راجع به رئیس کل مالیه را با آقای حاج مهدی قلیخان هدایت رئیس الوزراء فعلی واگذار مینماید

تبصره - دولت مکلف است در ظرف این مدت وسایل استیضاح متخصص عالی مقامی را برای امور مالیه حاضر و به مجلس پیشنهاد کند.

رئیس -- رأی میگیریم. آقایانیکه این ماده و تبصره را تصویب میکنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس -- تصویب شد. پیشنهاد آقای ارباب کیخسرو

(اینطور خوانده شد)

پیشنهاد میکنم در پیشنهاد مطرح شده قسمت ذیل مزید و اصلاح شود.

با حذف مواد ۱ و ۲ و ۳ و ۴ باستثنای قسمت (رئیس کل مالیه حق دارد نظریات خود را شفاهاً و کتباً به هیئت دولت اظهار نماید) و مواد ۵ و ۱۱ و ۱۴ و بطور کلی در هر يك از مواد که ذکر شده باشد در تحت تعلیمات قانونی وزیر مالیه.

رئیس -- آقای ارباب

ارباب کیخسرو - بنده قبل از آنکه وارد در موضوع این پیشنهاد شوم يك سوء تفاهمی را میخواهم رفع کنم اولاً اینکه آقای آقا سید یعقوب فرمودند که بنده نسبت به ایشان داده ام که ایشان جزء مجید کنندگان دکتر میلسپو بودند بنده وقتی که این عرض را کردم ابدأ نظرم به شخص ایشان نبود. فرمودند من ملک دارم. بلی بنده يك جزئی ملک دارم ولی اگر در تمام وزارت مالیه شما دیدید که من توقعی در تخفیف مالیات با چیزی کرده ام مقصوم. بنده یاد دکتر میلسپو هم مدتها بود که هیچ ملاقات نداشتم و هیچ کاری نداشتم. اگر نظریاتی بنده اینجا عرض کردم از نقطه نظر خیر مملکت بوده است که آنبه ما هم تأمین باشد و حالا هم با پیشنهادی که کرده اند البته نظر بنده تأمین است و بنده هیچ نظر دیگری بعد از این پیشنهاد در قسمت های گذشته ندارم. در مذاکرات هم که بنده در جلسات قبل کردم سوء تفاهمی شده است که

چون بعضی از آقایان در خارج بنده مذاکره کردند لازم دانستم توضیح بدهم. اولاً وقتی بنده آن جا راجع به اطرافیان مملکتی عرض کردم بطور کلی بنام اطرافیان و تمام اشخاصی که با مملکتی کار میکنند نظر نداشتم و من نظریات نسبت به اشخاصی بوده است که در اینجا با نظریات دیگران گفته شد والا البته اشخاص خوبی هم در آنجا مثل امیر خان و دیگران هستند که هیچ نمیشود در اطراف آنها صحبت کرد مثل اینکه در اطراف دکتر میلسپو هم يك اشخاصی بودند، البته همینطور آنجا هم نظر به تمام اشخاص نبوده است، نظر به اشخاصی بوده است که بد کرده اند. و یکی هم راجع به اینکه در جلسه گذشته که بنده مثل شیر و رونه و فلان را عرض کردم این جا شاید برای بعضی (حالا عبارت را هر چه عرض کنم میزنم باز تولید زحمت دیگری بشود) در هر حال شاید در نظر بعضی اینطور تصور شده باشد که بنده يك نظری مقامات عالی داشتم که این عرض را کردم چگونه ممکن است که بنده يك همچو عرضی را بکنم؟! چگونه ممکن است که این مسئله چسبندگی داشته باشد؟ بنده مقام شخصی پادشاه حاضر را همیشه تقدیس میکردم و افتخار میکنم که يك چنین شخصی در رأس مملکت قرار گرفته است، کسی که سبب شده است که يك نفر از نیمی شرق به غرب ایران با يك دو چرخه در کمال امنیت میرود این مسئله در تمام اروپا هم نظیر نداشته. بنده در مثل برای دکتر میلسپو و مملکتی گفتم و امیدوارم که طور دیگر تعبیر نکنند اما راجع به این پیشنهادی که شده است بنده دو نظر داشتم یکی اینکه میخواستم به بیم این اجازه به شخص آقای حاج مهدی قلیخان هدایت داده میشود با سمت ریاست وزراء؟ برای اینکه ممکن است (بنده نسبت بخودم عرض میکنم) فردا ممکن است ریاست وزرائی ایشان عقیده نداشته باشم. این قانون چه میشود؟ چون این جا ذکر میشود حاج مخبر السلطنه رئیس الوزراء. این مسئله باید مشخص شود

که فردا اسباب سوء تفاهم نشود بنده شخصاً در هر دو صورت موافقم ولی میخواهم فردا اسباب زحمت ایشان و مالیه نشود. یکی هم راجع بقسمت مواد که بنده عرض کردم در پیشنهادم. این قسمت از مواد موادی است که حقوق دکتر میلیسپورا معین کرده است و بلك اختیاراتی برای خواستن آمریکائی های دیگر معین کرده. اگر این اصطکاک نمیکند با آن اختیاری که بشخص رئیس الوزراء حالیه داده میشود؟ که بنده عرضی ندارم. یکی هم اینجا نوشته شده است تمام اختیارات آن قانون واگذار میشود چون باسنت رئیس الوزرائی این اختیار بشخص آقای هدایت واگذار میشود بنده اینجا مناسب نمیدانم که باسنت ریاست وزرائی ایشان در تحت تعلیمات وزیر مالیه باشند این است که نوشته ام آن قسمت تعلیمات قانونی حذف شود و آنجا بلك کله دارد: هدایت قانونی، و آن کلمه هدایت قانونی برای هدایت کافی است. اینها را عرض کردم برای اینکه فردا اصطکاک نکند اولاً در این قسمت که رئیس الوزراء باشند یا نباشند ثانیاً فردا بین ایشان و آقای وزیر مالیه بلك کشمکشهایی در این قسمت ها نشود، حالا هر طور که آقایان صلاح میدانند تصویب فرمایند. بنده مقصودم رفع اشکال بود.

رئیس -- آقای مدرس

مدرس -- بنده که اول این پیشنهاد را کردم نظرم این نبود معنویاً بعنوان ریاست وزراء حدوثاً و بقائاً این اختیارات داده شود، نظرم از رئیس الوزراء معرف بود و اینکه بنده عرض کردم این بود که اگر فردا هم ایشان از ریاست وزرائی کناره گیری کردند باز در این دو ماه دارای این مقام هستند.

(نمایندگان - صحیح است)

رئیس الوزراء - در مسئله هدایت قانونی با تعلیمات قانونی که آقای ارباب فرمودند اینها بلك چیز های جزئی است و بنده امیدوارم که هدایت بشوم به هدایت های قانونی آقای وزیر مالیه.

رئیس -- آقای ارباب

ارباب کیخسرو - حالا که تصور میشود اصطکاک ندارد بنده پیشنهاد را پس میگیرم.

رئیس -- پیشنهاد آقای فیروز آبادی.

(بنحو آتی خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که سه نفر از مجلس انتخاب شوند که در مدت اختیار باقای رئیس الوزراء آن سه نفر بعنوان معاونت ایشان در اداره کل عایدات بوده باشند و وظائف قانونی خود عمل نمایند.

رئیس -- آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده اولاً تمام آرزویم این است که بلك وقتی بیاید که ما انشاء الله بهیچوجه محتاج بداستخدام خارجی نباشیم و امیدوارم از امروز شروع به آن وقت بشود که ما را از احتیاج به خارجیهای نیاز کند. . . شیروانی - الهی آمین.

فیروز آبادی - و انشاء الله امیدوارم بلك قسمی در مملکت بشود که در بین ایرانیها بلك روحی پیدا شود مخصوصاً در مجلس شورای ملی که انشاء الله هست که تشویق بکنند از اشخاص صالح مملکت و از اشخاص عالم مملکت که هر علمی را یا علم حقوق یا غیر علم حقوق را که تحصیل کرده اند احترام کنیم و کار به آنها رجوع کنیم و محتاج به خارجی نباشیم.

شیروانی - الهی آمین.

فیروز آبادی - حالا امروز هم که این اختیارات به آقای مخبر السلطنه داده شده و میشود خیلی من تشکر میکنم و ایشان هم الحمد لله در دوره زندگانی خودش قسمی رفتار کرده است که اسباب حسن ظن بجهت همه فراهم شده است و امیدوارم در این کاری هم که به ایشان رجوع شده حسن ظن مردم زیاد تر شود. بعد به بعضی ملاحظات بنده این پیشنهاد را کردم که سه نفر از مجلس (نه از وکلا برای اینکه از وکلا اگر بخواهیم استخدام کنیم قانونی نیست) پیشنهاد کردم از مجلس انتخاب شوند و آنها را بعنوان

معاونت خدمت ایشان بفرستند که آنها در واقع معاون باشند و از طرف ملت هم باشند. چنانچه مجلس مقتضی میدانند رأی بدهد و چنانچه مقتضی نیست پیشنهاد را پس میگیرم.

رئیس -- آقای دشتی . .

فیروز آبادی - مسترد میکنم.

رئیس -- پیشنهاد دیگر آقای فیروز آبادی .

(بنحو ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که آقای حاج مخبر السلطنه رئیس الوزراء در هر برج مکلف است صورت جزء جمع و خرج مملکتی را طبع و نشر نماید و به هر بلك از وکلا بلك نسخه بدهند .

(خنده نمایندگان)

رئیس -- آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - اولاً من نفهمیدم کجای این پیشنهاد خنده داشت؟ خنده یعنی چه؟ اگر میخواستید به خندید خستگی شما رفع شود اهمیتی نداشت ولی حالا عرض میکنم که در هر برج بخودشان واگذار شود که بلك صورت جمع و خرجی طبع و چاپ بکنند و بنام ماها بدهند که اسباب مزید حسن ظن وکلا و تمام ملت بایشان بشود. حالا اگر صلاح میدانند رأی میدهند صلاح نمیدانند رأی نمیدهند

رئیس -- آقای دشتی

دشتی - بنده تصور میکنم که آقای فیروز آبادی غالباً در موقع اطلاق مقصودشان بادشان میبرد برای اینکه غالباً توضیحات ایشان بامتن پیشنهادشان مخالف است آنوقت تعجب میکنند که چرا وکلا میخوانند. . .

فیروز آبادی - امثال حضرتعالی میخوانند

دشتی - باید حیثیات مجلس را حفظ کرد این پیشنهاد عجاله مورد ندارد برای اینکه اولاً در چهل روز نمیشود این را عملی کرد. . .

فیروز آبادی - دو ماه است آقا اشتباه کردید. دشتی - از آنطرف برج هم موقوف شده است. ثانیاً جمع و خرج مملکت بودجه دارد بودجه هم مطرح می شود و غیر از مصوبات مجلس چیز دیگر معنی ندارد دیگر اینکه پنجسال بکنفر خارجی در این مملکت بود شما این حرف را نزدید حالا که بلك نفر آدم امینی را آورده اید سر این کار گذارده اید بلك قبودی برایش قائل میشوید که هیچ معنی ندارد

رئیس -- رأی میگیریم باین پیشنهاد آقایان موافقین قیام فرمایند

(چند نفری برخاستند)

رئیس -- تصویب نشد. پیشنهاد آقای فهیمی

(بشرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد می کنم ماده ذیل بعنوان ماده دوم اضافه شود

ماده ۲ دولت مکلف است بلك کمیسیون شش نفری که سه نفر از مجلس و سه نفر از طرف دولت در آن عضویت داشته باشد تشکیل داده و حسابهای دوره تصدی دکتر میلیسپو را رسیدگی نموده و راپرت آن را به مجلس و دولت تقدیم کنند.

رئیس -- آقای فهیمی

فهیمی - بنده از آقایان استدعا میکنم اجازه فرمایند همانطور که در این چندروزه معمول بوده است که در ضمن پیشنهادات بکفوری در کلیات داخل میشدند بنده هم چند کلمه عرض میکنم بلك صحبتهایی در این چندروزه در اینجا شده است که حقیقه به حیثیت ایران و ایرانی صدمه میزند چه دلیل دارد که وقتی حرف بلك مستخدم خارجی می آید تمام تفصیلات را بگردن خودمان میگیریم و او را هر قدر عیب داشته باشد پاك و منزه صاف و سالم روانه میکنیم خوست آن اغراقات شاعرانه را کنار گذاشت و هر کس را بقدر خدمتش تعریف کرد و بقدر خدمت

نکردنش تنقید کرد تا معلوم شود مای فهمیم. روزیکه در کابینه اول آقای قوام السلطنه در مجلس چهارم که دکتر مصدق وزیر مالیه بودند پیشنهادی راجع با استخدام امریکائیها آوردند کمیونی هم معین شد که غالب آقایان در آنجا تشریف داشتند آقای آقا سید یعقوب و آقای مدرس بودند.....

آق سید یعقوب - در دوره دوم بود. بنده نبودم.

فهمی - او را عرض نمیکنم. بنده يك نظري در آن کمیسیون داشتم خلاصه این بود که اصول مالیه آمریکا با اصول مملکت ما فرق دارد زیرا يك مملکتی است که وزراء مسؤولیت بمجلس ندارند کمیسیون بودجه ندارند. بودجه را دولت تهیه میکند مجلس باید تهیه کند. مالیات ارضی و مستقیم ندارند بنا بر این از يك همچو مملکتی متخصص برای ما بیاید کار زیادی نمیتواند بکند اصول مالیه ما با اصول مالیه اروپائی مناسبتر است ولی با این حال بنده هم موافقت کردم و آقایان هم موافقت کردند و در کابینه بعد که خود بنده متصدی امور مالیه بودم آن لایحه را آوردیم به مجلس و تصویب شد و آن مسائلی را که عرض کردم شاید در نظر آقایان باشد که برای چه بود؟ برای اینکه رفتن میسیون سابق در تحت تأثیرات سیاسی بود که برای مملکت ما مضر بود گفتیم بهر قسمی که هست و با هر شرطی که هست باید میسیون امریکائی برگردد باین مملکت برای اینکه دنیا بدانند که ایرانیها از حق خودشان صرف نظر نمیکنند و بدانند که ما مداخله خارجی را در کارهای داخلی خودمان هیچوجه نمی پذیریم دکتر میلسپو و رفقاشان معین شدند و آمدند بعد از آمدن هم همان طور که آقای رئیس الوزراء در جلسه سابق اظهار فرمودند دولت در هر موقع همه جور کمک و همراهی و صرف نظر بکار برد و هر خلاف قانونی که از آنها دید بروشان نیاورد برای اینکه نگویند جلوی ما را گرفتند و در عرض این

دولت باز آقای تقی زاده میفرمایند که نسخه انگلیسی پیشنهاد خودش را نزد من فرستاده است و دیده ام و حق با اوست. آیا آن نسخه هم که در روز چاپ کرده اند او را هم دیده اند؟ اگر دیده بودند این فرمایش را نمیفرمودند آن عبارتی را که آقای رئیس الوزراء میگفتند من قبول نکردم و بمجلس شورای ملی نیاوردم آیا این را دیده بودند؟ آقایان ملاحظه فرمودید میگوید: (اگر اختلاف نظر بین دولت و دکتر میلسپو) رئیس کل مالیه باید يك قوه باشد در مقابل دولت. در ماده دو میگوید که اگر مجلس در آئیه قانونی وضع کرد که تماس کرد با اختیارات او حق دارد کنترات خودش را ملغی بداند قوه قضائیه را که محدود کرده اند. قوه تقنینیه را هم که می خواستند محدود کنند بنده تقدیس می کنم که آقای رئیس الوزراء که نخواستند چنین ماده را بمجلس شورای ملی بیاورند و نخواستند که اختیارات قانونی مجلس را باختیارات يك مستشار خارجی محدود کنند. آن دولتی که چنین ماده را به مجلس شورای ملی بیاورد آن دولت را نه فقط باورقه آبی بلکه باید با سنک از مجلس بیرون کرد چه حق دارد مگر دیکتاتور است؟ مندوب سامی است هوت کیسر است؟ چه عنوانی دارد. مارفته رفته داریم يك اختیارات صحیحی را از خودمان می گیریم و میدهیم به مستشاران خارجی. آقای ارباب کیخسرو هم بگفتند نی انصافی فرمودند فرمودند سابقاً به ادارات عوض حقوق آجر میدادند حالیه پول داده میشود گویا آقای ارباب در آنوقت در این مملکت نبودند....

ارباب کیخسرو - آجر نمیدادند؟ سرکار خودتان در این مملکت تشریف نداشتید

فهمی - آنوقتی که آجر میدادند وضعیت مملکت چه بود؟ تمام نقاط مملکت اغتشاش بود جنگ بین المللی از يك طرف بود عایدات گمرک بزحمت آروز می توانست مکویونهای قرض را بدهد؟ این چه دخلی دارد به حالا

که عایدات نطف جنوب اضافه شده است عایدات گمرک بیست کرور شده است ما که سه چهار میلیون بیشتر کسر بودجه نداشتیم معین است الان هفت هشت میلیون اضافه داریم و تمام بودجه های ما هم تا بحال روی بودجه ۱۳۰۲ است و باید سالی پنج شش میلیون اضافه داشته باشیم هر سالی بيك عنوان يك خرجهای شده بيك دفعه بازده کرور خرج ارزاق شده این به اجازه کی بوده است این رئیس قانونی که نظارت میکند بچه عنوان این خرج را کرده است؟ همینطور سال دیگر بيك عنوان. آیا يك ایرانی بیچاره اگر اینطور کرده بود نسبت به او چه جور رفتار میکردند پس نباید نسبت به ایرانیها انقدر بد بین بود و نسبت به فرنگیها این قدر خوش بین در هر حال بنده روی هرفته غرضم این است که ما باید همانطور که نسبت به یکسفر خارجی اظهار علاقه میکنیم و پذیرائی میکنیم و مهمان نوازی میکنیم ایرانی را هم لا اقل باید تشویق کنیم. از آنطرف روز اول میگوئیم باید اختیارات را بدهیم به آقای رئیس الوزراء خیلی هم با حرارت. وقتی مطلب میاید روی کار آنوقت کمیسیون سه نفری هفت نفری از داخل مجلس و از خارج مجلس دست و پایش را به بندند آقا پس این چه جور اعتمادی است؟ در این پنجسال بيك کمیسیون يك نفری معین گردید که در مقابل این همه شکایات مردم به بینند چه میکنند؟ آقای تقی زاده میفرمایند که من از طرف ملت و بنام قانون حرف میزنم آقای تقی زاده مدتی در این مملکت تشریف نداشتند و از حال ملت اطلاع ندارند آقایان شما که اطلاع دارید میدانید مگر شما همه نان وقت نخواستید رفتید پیش رئیس کل مالیه آیا اثر بخشید؟ پس تقصیر با خود اوست آقای ارباب کیخسرو تقصیر را می اندازند کردن اطرافها آقا چقدر ایرانیها بدنام میکنند حالا میآئیم در سر این مسئله فعلاً این آدم میخواهد برود ما باید بفهمیم که در عرض پنجسال که هر سالی پنججاه کرور که حد وسط آن میشود

دو بست و پنجاه کرور این شخص چه کرده بنده این مسئله را نظر به سابقه عرض می کنم چون شوستر که آمد اینجا وقتی خواست برود يك كیسیون سه نفری معین شد که دفاتر او را تحویل بگیرد يك نفر از آنها خود بنده بودم رفتم در پارك انابك گفتم خوب حالا که شما میخواهید بروید دفاتر را بدهید گفت فردا صبح ساعت هشت میفرستم صبح در ساعت هشت رفتم آنجا گفتند ساعت شش شوستر رفته است گفتیم دفاتر پیش کی است گفتند پیش مستر کنز است کنز را دیدیم گفت چون من باید منزلم را عوض کنم دو سه روز بمن مهلت بدهید بعد مراجعت کردم به وزارت مالیه و وزات خارجه اطلاع دادیم میرزا عیسی خان که مترجم او بود قرار شد بیاید و ما اطلاع بدهد بعد از سه روز که رفتم گفتند مستر کنز درب اطاقش در هتل دوفرانس قفل است و نیست وقتی در مقام تحقیق برآمدیم معلوم شد که از انزلی هم رده شده بعد رفتم دفاتر را از نوی دولاچه ها بیرون آوردیم لازم بود که محاسبات را طبع و نشر کنند که در عرض پنج ششاه آن حساب چه بوده است مثلاً شصت هزار تومان خرج آن حسابها و دفترها و کمیته هائی شده بود که دولت ایران را گرفتار آن قضا با کرد ایشان رفتند و حسابشان را معین نکردند بعد به سفارت امریکا هم که مراجعه کردیم گفتند دیگر اینجا نمیشود کاری کرد ممکن است يك آوکائی معین کنید که در واشنگتن اقامه دعوا کند این مسئله برای شش ماه بود حالا برای پنجسال دو بست سبصد کرور مالیه مملکت در تحت اختیار بکنفر بوده آیاما نباید بفهمیم که این حساب چه شده؟ آقای تقی زاده که اینقدر اظهار تمایل و علاقه میکنند باید بدانند که صد هزار تومان بتوسط این شخص بدون تصویب مجلس شورای ملی خرج نمایشگاه فیلا دلفی شده است همین حساب را لا اقل باید اسناد خرجش را بدهد آخر ما اگر ایرانی هستیم باید سعی کنیم که خارجه

ها بتوانم مستخدم برای ما کار کنند والا ما روز بروز خودمان را خفیف کنیم و خارجی را بز خودمان مسلط کنیم چرا؟ این است که بنده پیشنهاد کردم يك كیسیون معین شود بجهت اینکه دولت امریکا مثل سایر دول نیست که مستخدم داشته باشند و دولت ضامن عمل آنها باشد در دول اروپا دولت ضامن عمل مستخدمین است ولی دولت آمریکا اینطور نیست و اشخاص خودشان کاندیدا میشوند و می آیند پس خوب است يك كیسیون سه نفری از مجلس معین شود و سه نفر را هم از خارج دولت معین کند دفاتر را تحویل بگیرند و به بینند چه خرج شده است آنوقت بیاورند اینجا و هر قدر میخواهند تعریف کنند باید دید به سر مردم چه آمده و چه خرج هائی شده و ملاحظه فرمایند که يك روزی مثل آقای مستوفی که همه به عفت نفس او و پاکدامنی او قائل هستیم میگوید هزار ریالند تومان اعتبار بدهید برای مخارج معاینه کردن راه مازندران که اگر خرجی لازم شد در راه نادبه کند میگویند که يك مقش بیست و پنجساله باید با شما بیاید که بدون اجازه او خرج نکنید ولی بکمترتبه برای خانم خودشان سه هزار تومان خرج سفر میدهند صد هزار تومان برای نایشگاه فیلا دلفی . بازده کرور برای ارزاق و خدایی چیزهای دیگر تعجب نفرمائید که يك پشه بند برای مسنر فلان خریده میشود به یکصد و هشتاد تومان حالا از روی این حساب کنید آخر این پول مال ما است . ما که میگوئیم ناظر هستیم نباید این حسابها را رسیدگی کنیم؟ اگر يك نفر ایرانی بکفران زیر رو کند او را می خواهیم کباب کنیم ولی اگر يك خارجه بیاید هرکاری بکند میگوئیم خوبست پس باید همانطور که عرض کردم يك كیسیون معین شود و این حسابها رسیدگی شود و پس از رسیدگی يك رضابت نامه کلی از طرف مجلس و دولت برای دکتر میلسپو بنویسیم و بفرستیم .

وزیر مالیه - بنده می خواهم اولاً گله کنم از آقای فهمی که هیچ ملاحظه گرمی و این هوا را فرمودند این مسائلی را که فرمودند يك قسمت عمده اش مربوط به پیشنهادشان نبود و بنده میدانم چه جور آقایان اظهار موافقت میکنند با آقای رئیس الوزراء و در عین حال نمیخواهند نسبت باین قبیل مسائل بابشان اعتماد داشته باشند این کارها وزارت مالیه است و باین ترتیب امروزه این کارها بیشتر وظیفه رئیس الوزراء است برای اینکه اختیارات رئیس کل مالیه را شما بابشان داده اید بنابر این بنده خواهش میکنم آقا از این فکر صرف نظر فرمایند . این را هم باید عرض کنم که آقایان بدانند که خزانه مشغول کار خودش هست و مسئول تصفیة حساب است و مأمورین را ما فرداً فرد در قسمت های خودشان مسؤل میدانیم و همینطور هم به آنها نوشته ایم و وظایف خودمان را هم تعقیب میکنیم پس تقاضا میکنم ایشان هم پیشنهاد خودشان را استرداد کنند

رئیس -- رأی گرفته میشود به این پیشنهاد

بعضی از نمایندگان - مخالفیم

آقا سید یعقوب - بنده هم مخالفم

رئیس -- بفرمائید

آقا سید یعقوب - بنده که مخالفم باین پیشنهاد از جهت این است که برروز ما يك قانونی گذرانندیم که نمایندگان مجلس نباید مداخله در کار دولت کنند . آقای فهمی : الان جناب عالی با آن زرنگی که دارید میخواهید آن قانون را از بین ببرید . اولاً ما سه چهار روز است در این موضوع بحث کرده ایم تا اینکه بيك ترتیبی قضیه حل شده است که این اختیارات به رئیس الوزراء داده شود و ثانیاً ما میخواهیم يك قدمهائی برداریم که قانون اساسی اجرا شود ما نباید در کارهای قوه مجریه مداخله کنیم . این وظیفه قوه مجریه است و بنا براین باید قوا از هم مجزا باشد و این را که شما میفرمائید مداخله قوه

مقننه است در امور مجریه و بنا براین بنده مخالف هستم باین پیشنهاد

رئیس -- آقای فهمی

فهمی - مقصود بنده این است که قبل از رسیدگی بحساب دکتر میلسپو زود و مجلس مستحضر باشد . حالا که آقای وزیر مالیه به بنده اطمینان میدهند بنده پیشنهاد خود را پس میگیرم ولی چنانچه حساب معلوم نشود و ایشان هم بروند بنده ناچارم استیضاح کنم .

دهستانی - بنده پیشنهاد آقای فهمی را قبول میکنم .

رئیس -- رأی گرفته میشود باین پیشنهاد آقایان

موافقین قیام فرمایند

(کسی قیام نکرد)

رئیس -- تصویب نشد پیشنهاد آقای بامداد .

(اینطور خوانده شد)

پیشنهاد میکنم در ماده واحده / پیشنهادی نمایندگان

بعد از متخصص عالی مقام اضافه شود

(از غیر دول همجواری)

بامداد - اجازه میفرمائید توضیح عرض کنم

وزیر مالیه - این توضیح ندارد يك اصلی است مسلم و بدیهی

حالا میخواهند توضیح هم بدهند مختارند

بامداد - چون قبول کردند دیگر عرضی ندارم

رئیس -- آقای وزیر مالیه قبول کردید؟

وزیر مالیه - بلی قبول میکنم

رئیس -- پس مجدداً بضمیمه این لفظ نسبت بماده رأی

میگیریم آقایانیکه موافقت قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس -- تصویب شد . دیگر پیشنهادی نیست

بعضی از نمایندگان - تنفس

(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیمساعت

مجدداً تشکیل گردید)

رئیس الوزراء - در قانون اعتبار پنج میلیون راجع

براه آهن شرط شده است که همه ساله بودجه آن سال را اول از مجلس بگذرانند بعد خرج کنند چون نواقصی در تشخیص اجزاء و تشخیص مخارج سالیانه بود در آنوقت که میبایستی این مسائل تکمیل شود و همه پیش بینی شود نشد و ترتیب بودجه راه آهن يك قدری بتأخیر افتاد ولی بالاخره نوشته شده است و بوزارت مالیه هم فرستاده شده است دیگر بنده نمیدانم هنوز از طرف وزارت مالیه بمجلس تقدیم شده است یا نه؟ علی ای حال چون آن بودجه مفصل است و البته مذاکرات زیادی لازم دارد و وصلت نمیدهد به حالیه و راه آهن هم محل ندارد و مجلس هم تعطیل خواهد شد بکلی کارشان معوق میباید علی الحساب يك لایحه عرض شده است که راجع به مخارج سه ماهه است و روی موازن همان بودجه است که تقدیم شده ولی اکثرش اعتبارات است و تقاضا شده است که این مبلغ را مجلس اجازه بدهد بمالیه که بپردازند (یعنی ضروریاتش را و آنچه که خرج شد) تا بعد سرفرصت آن بودجه کلی بگذرد بنا بر این يك لایحه است که تقدیم میشود برای مخارج این سه ماهه . یکی دیگر هم این مهندسی که آوردیم برای معادن و معرفت الارض این مهندس پیشنهاد میکند که من يك نقشه کشی که بصیر باشد در معرفت الارض لازم دارم اگر دارید بمن بدهید و اگر ندارید از خارجه بخواهید از اول این را گفته است هنوز وقتی هم که از برلن نیامده بود این حرف را میگفت . بنده آنوقت قبول نکردم تا بیاید و به بینیم چه میگوید شاید همین جا يك کسی را داشته باشیم که زیر دست او بگذاریم و بعد از آمدن و مذاکره با او قانع شدم و دیدم که بینی و بین الله کسی را نداریم که بگذاریم زیر دست او و آن شخصی را هم که معین کرده اند بینی و بین الله يك حقوق زیادی نمیخواهد و اگر يك کسی را هم در اینجا داشتیم و میخواستیم در این کار بگذاریم شاید همین قدر میخواست ولی متأسفانه آن نقشه کشی که در عملیات راجع بمعرفه الارض تخصص

داشته باشد و همدست شود با همین مهندس نداریم . بنا بر این این لایحه تقدیم شده است و این دو لایحه نظر بموقعیت هر دو به قید فوریت تقدیم میشود . بودجه ذوب آهن هم که تقدیم شده بود در کمیسیون بودجه بعضی چیزها پیش آمد و لازم شد که تجدید شود . این هم آن بودجه است که تقدیم میکنم و آن بودجه سابق را استرداد میکنم . وزیر داخله - بنده تقاضا میکنم که لایحه قانون بلدیه ها که کارش در کمیسیون تمام شده برای جلسه آتی مقرر شود که جزء دستور شود . لایحه دیگریست راجع به نمایندة کلدانیه که تقدیم میشود . رئیس الوزراء - از این دو لایحه استدعا میشود آن را که اداری است مقدم بدارند یعنی آنکه راجع به مخارج راه آهن است نسبت به آنکه راجع به استخدام یک نفر نقشه کش است مقدم شود رئیس - میفرمائید امروز مطرح شود؟ رئیس الوزراء - بلی مال راه آهن امروز مطرح شود (لایحه مزبور بشرح ذیل قرائت شد) ساحت مقدس مجلس شورای ملی نظر به فوریت امور مربوطه به احداث راه آهن و نظر باینکه ممکن است بودجه تفصیلی اداره مزبوره که تهیه و به مالیه فرستاده شده و قریباً تقدیم خواهد شد بسرعتی که در نظر است از تصویب مجلس مقدس شورای ملی نگذشته و برای اینکه در پرداخت حقوق اعضاء و تهیه ملزومات و انائیة اداری تاخیری حاصل نشود لذا ماده واحده ذیل بقید فوریت پیشنهاد و تقاضای تصویب آنرا از مجلس مقدس شورای ملی دارد؛ ماده واحده - بوزارت مالیه اجازه داده میشود که از محل پنج میلیون تومان اعتبار مصوبه برای احداث راه آهن تا تصویب بودجه اداری راه آهن برای سنه ۱۳۰۶ معادل مبلغ یکصد و هشتاد و سه هزار تومان بطور اعتبار بشرح ذیل:

- ۱ - حقوق متخصصین امریکائی و اعضاء اداری که در مرکز مشغول خدمت میباشند و سایر مخارج اداری از قبیل خرید اثاثیه و ملزومات اداری کرایه خانه و غیره ۴۰۰۰۰۰۰ قران
 - ۲ - حقوق و مخارج اداری متخصصین و اعضاء شش دسته مهندسین سیار که در جنوب و شمال مشغول نقشه برداری میباشند ۷۰۰۰۰۰۰ قران
 - ۳ - برای شروع بساختن شامل حقوق متخصصین و اعضاء و سایر مخارج اداری و غیره ۲۵۰۰۰۰۰ قران
 - ۴ - سرویس طبی و صحتی برای دستجات مهندسین و عملیات از قبیل حقوق طبیب و قیمت دواجات و غیره ۲۰۰۰۰۰ قران
 - ۵ - مخارج مسافرت و حمل و نقل مهندسین خارجی با بران ۳۰۰۰۰۰۰ قران
 - ۶ - تعلیمات مهندس شامل مخارج اعزام محصلین به خارج و کمک خرج مدرسه مهندسی وزارت معارف ۸۵۰۰۰۰ قران
 - ۷ - حقوق معوقه اعضاء مرکزی و دستجات مهندسین ۷۵۰۰۰۰ قران
- جمع ۱۸۳۰۰۰۰۰ قران
- برای مخارج مذکور در فوق در وجه وزارت فواید عامه (اداره راه آهن) کار سازی دارند
- وزیر مالیه رئیس الوزراء و وزیر فواید عامه
- فیروز مهدیقلی
- رئیس الوزراء - بنده فراموش کردم يك توضیحی داده باشم علاوه بر آنچه که عرض شد . چون دولت اهتمام دارد که به ساختمان راه آهن شروع کند و قرار شده است که دوماه دیگر مسلماً شروع بساختن شود

برای اینکه شروع باین کار شود این مهندسین و اجزائی که داریم کافی نیست يك لایحه دیگری تدارك شده است نظر به ساختمان راه آهن حاضر است و تقدیم میشود مخارجی که این جای پیش بینی میشود تمام آن مال این اجزاء کاری که فعلاً هست نیست و آنچه که بابد مستخدم برای ساختمان راه آهن استخدام کرد مخارج آنها جزء همین اعتبارات است . حالا هر وقت رسیدیم آن خرج را میکنیم هر وقت رسیدیم نمی کنیم . رئیس - مقصود از دو فوریت هر دو فوریت است آقای یاسائی . یاسائی - بعقیده بنده این لایحه يك شور بیشتر ندارد زیرا اعتبارات برای مخارج و وقتی دولت تقاضای فوریت کرد یعنی فی المجلس تکلیفش معلوم شود ولی بنده میخواستم از آقای رئیس الوزراء تقاضا کنم که موافقت بفرمایند این بود که کمیسیون بودجه امروز عصر کمیسیون بودجه تشکیل میشود و برای روز یکشنبه جزو دستور گذارده شود و فعلاً در مجلس موفق نمیشویم که يك مطالعه در این ارقام بکنیم و بالاخره تا اگر بریم يك اطلاعاتی از دولت بخواهیم بنا بر این اگر بکمیسیون ارجاع شود بهتر خواهد بود و زودتر هم خواهد گذشت . رئیس الوزراء - بنده هیچ مخالفتی ندارم فقط منظورم این است که قبل از تعطیل تکلیف معین شود که در این مدت تعطیلی در کار فراهم نشود . رئیس - پس میباید برای جلسه بعد . چند فقره پیشنهاد راجع بدستور امروز رسیده است قرائت میشود (بشرح ذیل خوانده شد) این جانبان پیشنهاد میکنیم . خبر کمیسیون بودجه راجع باعتبار مخارج قنوات قزوين جزو دستور شود . ابراهیم . محمد علی ثابت . پیشنهاد میکنم راپرت اداره محترم مباشرت راجع به تعزیه داری خامس آل عبا علیه الصلوة والسلام مطرح شود . حاج شیخ بیات .

پیشنهاد میکنم که بعد از گذشتن ماده واحد راجع بکفیل ریاست کل مالیه لایحه اعطاء اختیارات بکمسیون عدلیه که وزارت عدلیه تقدیم نموده در درجه اول جزء دستور شود عمادی.

بنده پیشنهاد میکنم اضافات بودجه ۱۳۰۵ فواید عامه جزء دستور شود. علی خطیبی

پیشنهاد میکنم بعد از تعیین تکلیف مالیه و متمم اختیارات چهارم اسد ۱۳۰۱ اضافات فواید عامه و وزارت امور خارجه مطرح شود و تکلیف قطعی این دو لایحه اضافی معین گردد امیر اسدالله عامری

وزیر معارف - حالا که آقایان نمایندگان محترم پیشنهادی راجع بدستور کرده اند بنده هم میخواستم مختصر پیشنهادی بکنم. قبل از اظهار پیشنهاد خودم يك جمله را عرض می کنم. موضوع لوایح معارفی که تقدیم مجلس شده است در عین اینکه می بینم تمام آقایان محترم يك توجه مخصوصی دارند بگذراندن آن لوایح معذلك در عمل يك مشکلاتی تولید میشود که لوایح معارفی عقب می افتد و این يك معنائی است که نتوانستم حل کنم و البته مطالب مهمتر و ضروری تري هم پیش میاید که من ساکت هستم و در این موقع میخواستم عرض کنم سابقاً هم تقاضا کرده ام که جزو دستور بشود سه فقره لایحه است که خبر نانی آن را کمیسیون مربوطه تقدیم مجلس کرده است و آنها باید تکلیفش معلوم شود از همه اینها گذشته يك خبری هم اخیراً کمیسیون بودجه داده است راجع به يك مبلغی اضافات که اختصاص به معارف داده شده است که مشتمل بر چند قلم است یکی راجع به شصت هزار تومان است از عوائد صدی نيم مجزی املاك از باب سنه ۱۳۰۵ که بموجب يك قانون مخصوصی چندی قبل برای تعلیمات ابتدائی از مجلس گذشته است و چون تا آخر بهار امسال مورد مصرف پیدا نکرده بود از اول سال تحصیلی هذه السنه هم که اول پائیز است بایستی شروع شود به اجرای آن قانون به این جهت وزارت مالیه اینطور تشخیص کرده

است که يك اجازه نانی از مجلس گرفته شود برای دادن آن شصت هزار تومان و این شصت هزار تومان را مطابق قانون محاسبات باید البته مجلس اجازه بدهد که در امسال مصرف شود و اگر چنانچه این اجازه به تعویق افتد مقدمات اجرای این امر هم طبعاً عملی نخواهد شد و برای پائیز هذه السنه بنده خیال میکنم این قانون کاملاً عملي بشود این يك مبلغی است که جزء خبر کمیسیون بودجه است. چند قلم دیگر هم هست بطور اجمال عرض میکنم آنها هم در محل خودش ضرورت دارد. ده هزار تومان تشخیص شده است برای خرید ماشین آلات و مصالح مدرسه صنعتی که نهایت ضرورت را دارد و اگر چنانچه آنها تصویبش بتأخیر بیفتد ببرد امسال نخواهد خورد و از این حیث يك منقصت بزرگی در مدرسه موجود خواهد شد و چون رئیس مدرسه فعلاً در آلمان است بنا بر این اگر مجلس تصویب کند يك تسهیلاتی برای خریداری این ماشین آلات موجود خواهد شد. ده هزار تومان دیگر هم هست برای تهیه لابوراتوار جهت مدرسه طب که از زمانیکه این مدرسه تأسیس شده است تا کنون يك مقدار اسکلت انسانی و حیوانی و سایر اسباب لابوراتوار طبي موجود بوده است که الان تقریباً از بین رفته است. ده هزار تومان اختصاص داده شده است برای اینکه لوازم مدرسه طبي خواسته شود. دوازده هزار تومان هم اختصاص داده شده است برای تهیه لابوراتوار و مدارس متوسطه ایالات و ولایات که بهیچوجه توجهی بآن مدارس ایالات و ولایات نشده است و از حیث لوازم تحصیل خیلی دارای منقصت است آنها باید تکلیفش معلوم شود. يك فقره دیگر صد و چهل هزار تومان است برای ساختن دارالعلوم و یکباب مدرسه متوسطه این یکی از قدمهای اولیه و ضروری است که البته در اثر این مساعدت مجلس مقدس ممکن است دولت موفق شود بانجامش و شروع کند امسال بخريد زمین و يك مختصر ساختمان و این جمله را در آخر باید عرض کنم که يك روزی این مملکت از علم کاملاً مستفید خواهد شد که ما دارای اونبوسبته و دارالعلوم

باشیم والا با این تحصیلات ابتدائی و متوسطه آن استفاده که ممالک دیگر از علوم عالیه میکنند ما هم اگر نخواهیم منحصر کنیم بهمین قسمت آن استفاده را نخواهیم کرد و دیگر مسئله ساختمان و مسئله خرید زمین است و اگر چنانچه يك تعویقی فراهم شود تصدیق میفرمایند که در زمستان بنا نمیشود کرد و بعلاوه اگر چنانچه بطور کلی به آخر سال بیفتد شاید يك مصارف دیگری برای این وجوه پیدا شود که در سال آتی ما اصلاً صرفه جوئی نداشته باشیم که موفق بانجام این امر شویم. اینها را بطور اجمال عرض کردم و کمیسیون بودجه هم خبرش را تقدیم مجلس کرده است. بنده پیشنهاد میکنم تکلیف اینها را معین فرمایند که بنده حاضر شده ام برای خدمتگذاری اقلاناً تا اندازه مقدور وسائل کار برای بنده و برای وزارت معارف موجود باشد.

رئیس الوزراء - راجع به استخدام متخصصین برای شروع به ساختمان راه آهن الان عرض کردم که لایحه

دیگری است که تقدیم خواهد شد همین است که تقدیم میکنم بنده مجبورم که يك خواهشی بکنم از آقایان نمایندگان و آن این است که بودجه وزارت امور خارجه و اضافاتش مانده است و ترتیبی در نظر هست و مأمورینی باید به بعضی جاها فرستاد که اگر این بودجه تمام نشود و مجلس تعطیل شود آن مأمورین فرستاده نخواهند شد و آن مصالح از دست میبرود و همچنین وزارت فواید عامه باید تکلیفش معلوم شود والا این مخارجی که فعلاً نیمه کاره میشود به هدر خواهد رفت دیگر مختارید

رئیس - فعلاً عده برای رأی گرفتن کافی نیست تکلیف این پیشنهاد ها روز یکشنبه معلوم خواهد شد يك قسمتی که خیلی فوریت دارد مسئله مخارج روضه خوانی است که از روز سوم سفر باید شروع کنیم. و این قسمت مقدم بر سایر مطالب خواهد بود

(مجلس يك ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)

قانون

تفویض اختیارات مصوبه در قانون ۴ اسد ۱۳۰۱ راجع بر رئیس کل مالیه با آقای

حاج مهدیقلی خان هدایت برای مدت دو ماه

مصوب جلسه پنجم مرداد یکهزار و سیصد و شش شمسی

ماده واحده - مجلس شورای ملی اختیارات مصرحه در قانون چهارم اسد ۱۳۰۱ را راجع باختیارات

رئیس کل مالیه از تاریخ تصویب این قانون تا ششم مهر ۱۳۰۶ به آقای حاج مهدیقلیخان هدایت رئیس الوزراء
واگذار مینماید

تبصره - دولت مکلف است قبل از انقضای مدت فوق لایحه استخدام منحصین مالیه را از غیر دول همجواری

بمجلس پیشنهاد کند

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه پنجم مرداد ماه یکهزار و سیصد و شش شمسی بتصویب

مجلس شورای ملی رسید

رئیس مجلس شورای ملی حسین پیرنیا